

De Asahiflexen

In de verhalen over de schroefdraadcamera's zijn we tot nu voorbijgegaan aan de Asahiflex-modellen. Daar hadden we een goede reden voor. We wilden deze camera's 50 jaar na hun ontstaan behandelen. "Dan moeten jullie wachten tot 2002, want de Asahiflex I kwam in 1952 uit", zult u zeggen. Dat klopt, maar op de tekentafel ontstonden de eerste plannen reeds in november 1950. De tweede reden om de Asahiflexen nu reeds voor het voetlicht te halen is de brief van de heer Nouwen uit Warns. In A.O.C.N. magazine 7 stelde hij een vraag over zijn Asahiflex IIB. Als vervolg daarop stuurde hij een brief, getiteld 'Ervaringen met mijn Asahiflex van 1955'.

Contax. In Japan bestaan dan reeds de Nikon en Canon meetzoekercamera's. Die worden echter in Amerika en Europa pas bekend tijdens de Koreaanse Oorlog, vanaf 1950. Bij Asahi Optical Co. heeft algemeen directeur Saburo Matsumoto ook plannen voor een camerajlijn, maar hij denkt meer in de richting van een reflex. Hij is er van overtuigd dat daar veel meer toekomst in zit dan in een meetzoeker. De eerste reflexen (Exakta en Sport) stammen uit 1936. De Praktiflex ontstaat in 1938. Pas na de Tweede Wereldoorlog wordt de reflexdraad weer opgepakt. Een bonte reeks van reflexcamera's ontstaat bijna net zo snel als hij weer verdwijnt (Gamma Duflex/Hongarije, Rectaflex/Italië, Wrayflex/Engeland). Andere zijn blijvertjes (Contax/Duitsland, Alpa/Zwitserland). An-

Van links naar rechts: Nobuyuki Yoshida, Ryohei Suzuki, Saburo Matsumoto

Japan, 1945

Japan en Duitsland hebben de Tweede Wereldoorlog verloren. Wat er in ons werelddeel sindsdien gebeurde is wel bekend. Wat er in Japan voorviel veel minder. Veel Japanse industriesteden liggen, net als de Duitse, in puin. Japan heeft geen 'Marshall Plan', Japan blijft tot november 1951 bezet gebied. De Amerikanen doen er wel alles aan om Japan er bovenop te helpen, onder andere door de (optische) industrie te bevorderen. De eis is wel dat ca. 80% van de productie voor de export (naar de Verenigde Staten) bestemd is. Getuigen daarvan zijn (optische) instrumenten met de inscriptie 'Made in occupied Japan'. Vanaf 1948 produceert Asahi Optical Co. in dit kader verrekijkers, genaamd Jupiter. Misschien bent u er wel eens een tegengekomen. Het zijn heel compacte porro-prismakijkertjes in een metalen uitvoering met zwarte oculairs en gecoate lenzen.

Asahi Optical Co., 1950

Bij het fotograferende publiek is op dat moment de meetzoekercamera veruit het populairst. Bekende namen in Europa zijn op dat moment Leica en

dere fabrikanten gaan door waar ze zijn opgehouden (Exakta, Praktica). In november 1950 gaan twee technici, Nobuyuki Yoshida en Ryohei Suzuki, in opdracht van Matsumoto aan het werk om een reflexcamera te ontwerpen. Volgens sommige schrijvers gebruiken ze de genoemde Praktiflex uit 1938 als inspiratiebron. Wie deze camera naast een Asahiflex zet, komt al snel op andere gedachten. Wellicht zijn de technische specificaties enigszins overeenkomstig, maar daarmee houdt het ook wel op. Volgens insiders nemen ze de Reflex-Korrelle, een vooroorlogse Duitse rolfilmreflexcamera van Matsumoto als uitgangspunt. Hoe het ook zij, in mei 1951 tonen de heren vol trots hun prototype. In slechts zeven maanden hebben ze vanuit het niets een werkende camera gebouwd. Dit is des te merkwaardiger omdat men bij Asahi Optical Co. op dat moment nog geen ervaring heeft in het bouwen van (reflex)camera's. Weer een jaar later komt de Asahiflex I op de markt. Het is een zeldzame camera, want er zijn er slechts iets meer dan 7.500 gemaakt. Daarnaast was de camera niet voor de export bestemd, maar voor de Japanse thuismarkt. Het is dus moeilijk om er een te vinden.

Asahiflex I, 1952

De Asahiflex I is herkenbaar aan de afwijkende sluitertijdenreeks ten opzichte van de andere modellen: 1/500, 1/200, 1/100, 1/60, 1/40, 1/30, 1/20, B. Standaardobjectief is de Takumar 1:3.5/50 mm [model 1] met een klikdiafragma en een platte frontring. De spiegel is gekoppeld aan de ontspanknop. Indrukken daarvan betekent spiegel omhoog, loslaten spiegel omlaag. Daarnaast is de camera herkenbaar aan het feit dat hij maar één flitscontact heeft.

Asahiflex IA, 1953

De Asahiflex IA volgt precies een jaar later de Asahiflex I op. Verschillen vind je onder andere in de sluitertijdenreeks (1/500, 1/200, 1/100, 1/50, 1/25, B), een tweede flitscontact, de centrale positie van de statiefaansluiting in de bodem en het preset diafragma van het Takumar 1:3.5/50 mm [model 2] objectief. Dat heeft een conische metaalkleurige frontring met zwarte graveringen. Optisch is het identiek aan dat van de Asahiflex I. Er zijn meer detailverschillen dan de hier genoemde. Wie ze allemaal wil leren kennen, raad ik de twee boeken aan die onder dit artikel vermeld staan. De IA

wordt ook geëxporteerd naar de VS en is daar te koop als Asahiflex IA en als Tower 23. Tower is het huismerk van de postorder- en warenhuisfirma Sears, Roebuck & Co. uit Chicago, Illinois. De Asahiflex IA/Tower 23 is geen camera die je op elke straathoek vindt. Er zijn in totaal krap 11.500 exemplaren gemaakt, dus je mag hem gerust zeldzaam noemen.

Asahiflex IIB [model 1] 1954

Waren beide hiervoor besproken camera's al indrukwekkende wapenfeiten van de relatief kleine fabriek in Tokio, de Asahiflex IIB (november 1954) is een echte mijlpaal in de cameraontwikkeling bij Asahi Optical Co. Voor het eerst vinden we een door de camera aangedreven spiegelmechanisme waarbij de spiegel na de opname meteen terugklapt. Noodzakelijk is dit niet voor een camera die een kortste sluitertijd heeft van 1/25 s (de reeks is gelijk aan die van de Asahiflex IA). Het blijkt slechts een 'vingeroefening' voor de Asahiflex IIA die enige maanden later uitkomt (februari 1955). In Amerika wordt de camera (net als de Asahiflex IA) verkocht onder de naam Tower 23 (met Takumar 1:3.5/50 mm [model 3]) en als Tower 24 (met Takumar 1:2.4/58 mm objectief). Het 3.5-objectief is vrijwel gelijk aan het hiervoor genoemde, maar de frontring is zwart met witte graveringen. Het lichtsterke 2.4/58 mm objectief is nieuw. De andere objectieven uit de Asahiflex-reeks zullen in een volgend artikel worden besproken.

Asahiflex IIA, 1955

De Asahiflex IIA is het topmodel uit de reeks. Bij de langere sluitertijden (tot 1/2 s) kun je moeilijk zonder vlug-terug-spiegel. Je zou je opnamen kunnen verknoeien als je de ontspannop te vroeg loslaat. De spiegel zou immers omlaag vallen terwijl de sluiters nog open staat. De knop voor de lange sluitertijden wordt, naar Europees (Leica) en Japans (Canon) voorbeeld, aan de voorzijde van het huis aangebracht. De camera is niet erg zeldzaam, er zijn ca. 21.700 exemplaren geproduceerd.

Asahiflex IIB [model 2], 1955

Waarschijnlijk om het productieproces te rationaliseren, wordt voortaan de Asahiflex IIB gebouwd op basis van het huis van de IIA. De plaats waar het knopje voor de lange sluitertijden zit, wordt afgedekt met een stukje bekledingsmateriaal. Van de IIB zijn in totaal ca. 16.000 exemplaren gemaakt, waarvan naar schatting ca. 5.000 op basis van de IIA en 11.000 op basis van de IA. De tweede uitvoering van de Asahiflex IIB is hierdoor een van de meest zeldzame camera's uit de gehele schroefdraadreeks. In april 1957 wordt de productie van de Asahiflex IIA en IIB stopgezet. Een maand later verschijnen de eerste Pentax genaamde camera's met prismazoeker (A.O.C.N. magazine 1). Pas dan worden de eerste Asahiflex camera's (IIA en IIB) in Nederland geïmporteerd.

Gerjan van Oosten

Met dank aan clublid Peter Jonkman die met veel inspanning de foto's van de heren Yoshida, Suzuki en Matsumoto uit Japan wist te verkrijgen.

Literatuur

Asahiflex and the pre-1959 Asahi Pentax cameras, Frederick C. Sherfy, Harrisburg, PA 17108, USA, 1st edition, 1994, ISBN 0-9641107-5-X.

The Ultimate Asahi Pentax Screw Mount Guide, Gerjan van Oosten, Uitgeverij Jansz, Zeist, 1999, ISBN 90-1244-35-X.

Oudejaarsprijsvraag

Hieronder ziet u een ietwat vervreemde foto van een Pentax camera met enkele objectieven en accessoires. De vragen zijn: welke camera is dit, welk(e) objectie(f)(ven) staan erbij, welke accessoires ziet u? Voor degene die het juiste en meest volledige antwoord geeft ligt er een leuke beloning klaar.

